

Brüsszel, 2019.2.13.
COM(2019) 81 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
az állami költségvetésekre potenciálisan hatást gyakorló implicit kötelezettségekről

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

az állami költségvetésekre potenciálisan hatást gyakorló implicit kötelezettségekről

TARTALOMJEGYZÉK

1. HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK	2
2. AZ EUROSTAT ÁLTAL A 2011/85/EU TANÁCSI IRÁNYELVVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN VÉGZETT ADATGYŰJTÉS ÁTTEKINTÉSE	3
2.1. A 2011/85/EU irányelv 14. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentéstétel	3
2.2. Időszerűség	4
2.3. A mutatók leírása	4
2.3.1. Állami garanciák	4
2.3.2. Mérlegen kívüli PPP-k	5
2.3.3. A kormányzati szektor nemteljesítő hitelei	5
2.3.4. A kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek (közösségi vállalatok) kötelezettségei.....	5
3. AZ EUROSTAT FELTÉTELES KÖTELEZETTSÉGEKRE VONATKOZÓ ADATGYŰJTÉSÉNEK EREDMÉNYEI	7
3.1. Az adatok teljessége és lefedettsége	7
3.1.1. Állami garanciák	7
3.1.2. Mérlegen kívüli PPP-k	8
3.1.3. Nemteljesítő hitelek.....	8
3.1.4. A kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek kötelezettségei.....	8
3.2. Az adatok összehasonlíthatósága	8
4. AZ EUROSTAT EGYÉB ADATGYŰJTÉSEI	9
4.1. A pénzügyi szektor felé fennálló, a kormányzati szektoron belüli feltételes kötelezettségek	9
4.2. Az Eurostat egyéb adatforrásai	10
5. KÖVETKEZTETÉSEK	10

1. HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

Az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről szóló 549/2013/EU rendelet¹ (a továbbiakban: ESA 2010) 11. cikke előírja, hogy a Bizottság 2018-ig jelentést nyújtson be az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, és abban értékelje, hogy a Bizottság (Eurostat) által közzétett, kötelezettségekre vonatkozó információk mennyiben terjednek ki az implicit kötelezettségekre, köztük az államháztartási szektoron kívüli feltételes kötelezettségek összességére. A Bizottság (Eurostat) e témában készült előző, 2015-ben közzétett jelentése² az abban az időpontban meglévő információkat tartalmazta a köz- és magánszféra közötti partnerségekre (PPP-kre) és az egyéb implicit kötelezettségekre vonatkozóan, ideértve az államháztartási szektoron kívüli feltételes kötelezettségeket is.

„Feltételes” kötelezettség alatt jellege szerint csak potenciális, nem pedig tényleges kötelezettség értendő. Az ilyen típusú információk összegyűjtésének fontosságát az ESA 2010 az A. melléklete 5.11. bekezdésében kifejezetten elismeri: „Bár a feltételes eszközök és a feltételes kötelezettségek nem kerülnek elszámolásra a számlákban, gazdaságpolitikai és elemzési szempontból fontosak, ezért szükség van velük kapcsolatban információk gyűjtésére, és azok kiegészítő adatként történő bemutatására. Még ha a feltételes eszközök és a feltételes kötelezettségek tekintetében esetleg nem is merülne fel tényleges fizetési kötelezettség, a feltételes kötelezettségek magas szintje nem kívánatos kockázati szintet jelezhet az azok biztosítását vállaló egységeknél.”

Hangsúlyozni kell továbbá, hogy a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról szóló 479/2009/EK tanácsi rendelet³ államadósságra vonatkozó fogalommeghatározása szerint a feltételes kötelezettségek nem képezik az államadósság részét.

E jelentés aktualizált áttekintést nyújt az Eurostat rendelkezésére álló információkról. Elsősorban az Eurostat által – az Unió gazdasági kormányzásának 2011-ben végrehajtott megerősítése (a hatos csomag) keretében és különösen a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU irányelvvel⁴ összefüggésben – a feltételes kötelezettségekre vonatkozóan végzett adatgyűjtésre összpontosít. Ezen irányelv 14. cikkének (3) bekezdése új statisztikai követelményeket ír elő a tagállamoknak:

„A tagállamok a kormányzati szektor valamennyi alszektora esetében közzéteszik az állami költségvetésre potenciálisan nagy hatást gyakorló függő kötelezettségekre vonatkozó releváns információkat, ideértve az állami garanciákat, a nemteljesítő hiteleket, valamint a közösségi vállalatok és társaságok működéséből származó

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 549/2013/EU rendelete (2013. május 21.) az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (HL L 174., 2013.6.26., 1. o.).

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1435910317596&uri=CELEX:52015DC0314>

³ A Tanács 479/2009/EK rendelete (2009. május 25.) az Európai Közösséget létrehozó szerződéshez csatolt, a túlzott hiány esetén követendő eljárásról szóló jegyzőkönyv alkalmazásáról (HL L 145., 2009.6.10., 1. o.).

⁴ A Tanács 2011/85/EU irányelve (2011. november 8.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről (HL L 306., 2011.11.23., 41. o.).

kötelezettségeket azok mértékével együtt. A tagállamoknak közzé kell tenniük a kormányzati szektornak a magántulajdonú és közösségi vállalatokban és társaságokban való gazdaságilag meghatározó tőkerészesedésére vonatkozó információkat is.”

A fent említett irányelv keretében gyűjtött adatok jelentik a tagállamok kormányzati szektoron belüli feltételes kötelezettségeire vonatkozó információk fő forrását. Az Eurostat egyéb adatgyűjtései (például a *Pénzügyi válságra vonatkozó kiegészítő táblázat, a túlzotthiány-eljárásról szóló kérdőív*) ezenfelül korlátozott és/vagy bizalmas információkat nyújtanak a feltételes kötelezettségek egyes konkrét típusairól. E jelentés kitér az ezen forrásokból rendelkezésre álló információk körére is.

2. AZ EUROSTAT ÁLTAL A 2011/85/EU TANÁCSI IRÁNYELVVEL ÖSSZEFÜGGÉSBEN VÉGZETT ADATGYŰJTÉS ÁTTEKINTÉSE

2.1. A 2011/85/EU irányelv 14. cikkének (3) bekezdése szerinti jelentéstétel

Az irányelv statisztikai követelményeinek teljesítéséről széles körű megállapodás jött létre az Eurostat által a tagállamokkal és a Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatósággal (DG ECFIN) közösen létrehozott munkacsoportban⁵. A munkacsoport zárójelentése többek között egy sor sablont és ahhoz kapcsolódó – a módszertanra, a kötelező információk körére, a periodicitásra valamint a nemzeti és Eurostat általi közzétételre kerülő, a feltételes kötelezettségekkel kapcsolatos adatok időszerűségére vonatkozó – megjegyzéseket tartalmaz.

A zárójelentés megállapítja, hogy az Eurostat összegyűjti és közzéteszi a feltételes kötelezettségekkel összefüggő, kiválasztott mutatókra – többek között *az állami garanciákra, a mérlegen kívüli PPP-kre, a kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek (közösségi vállalatok) kötelezettségeire és a nemteljesítő hitelekre (kormányzati eszközökre)* – vonatkozó adatokat. A tagállamoknak ugyanezeket az adatokat kell közzétenniük nemzeti szinten, továbbá a kormányzati szektornak a vállalatokban való tőkerészesedésére vonatkozó adatokat.

Az Eurostat adatgyűjtési rendszereiben szükséges változtatásokat a túlzotthiány-eljárásról szóló kérdőívre vonatkozó kiegészítéssel vezették be a 479/2009/EK tanácsi rendelet 8. cikke (2) bekezdése d) pontjának rendelkezései értelmében. A sablonokat és a végrehajtási iránymutatást a *túlzotthiány-eljárásról szóló kérdőívnek a feltételes kötelezettségekre és potenciális kötelezettségekre vonatkozó kiegészítéséről* szóló, 2013. július 22-i Eurostat-határozat⁶ tartalmazza. Ez a határozat azt is leszögezi, hogy a kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek (közösségi vállalatok) kötelezettségeire vonatkozó adatokat az Eurostat a kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt egységekről szóló, 2011-ben bevezetett kérdőív⁷ útján korábban begyűjtött információk alapján állítja össze.

⁵ 2012-ben a munkacsoport három alkalommal találkozott, nevezetesen június 29-én, szeptember 5-én és november 6-án.

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/2041337/ESTAT-decision-Suppl-on-conting-liab-EDP-Q.pdf/0b35165a-ee53-470a-a15a-7beaa98aac8b>

⁷ A kérdőívről a monetáris, pénzügyi és fizetésimérleg-statisztikákkal foglalkozó bizottság (CMFB) 2011-ben kedvező véleményt nyilvánított. Az adatgyűjtés évente történik, az első adatátvitelre 2012 decemberében került sor.

Valamennyi mutatót nemzeti pénznemben, millió egységben kifejezve, kormányzati alszektoronkénti bontásban kell benyújtani az Eurostatnak. Az adatokkal együtt az azok teljességére, fogalommeghatározására, becslési módszerére és időszerűségére vonatkozó metaadatokat is be kell nyújtani az Eurostatnak.

2.2. Időszerűség

A túlzotthiány-eljárásról szóló kérdőívnek a feltételes kötelezettségekre és potenciális kötelezettségekre vonatkozó kiegészítését a nemzeti statisztikai hatóság évente a T. év december 31. előtt nyújtja be az Eurostatnak. Az adatok legalább négy évre (T–1. évtől a T–4. évig) vonatkoznak és nem kötelező jelleggel tartalmazzák a historikus adatok (T–5. évi vagy ennél régebbi adatok) revízióját is. A kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt egységekről szóló kérdőívet is az említett határidőig kell benyújtani és a T–1. évre (vagy aktuálisabb adatok hiányában a T–2. évre) vonatkozó adatokat kell tartalmaznia.

2.3. A mutatók leírása

Ez a szakasz tartalmazza a feltételes kötelezettségekkel kapcsolatos adatok közzétételére vonatkozó elfogadott fogalmakat és meghatározásokat, míg az Eurostat számára szolgáltatott adatok esetében történő tagállami alkalmazásukat a 3. szakasz ismerteti. Hangsúlyozni kell, hogy az alábbi mutatók jellegüket tekintve heterogének és az állami költségvetésekre gyakorolt potenciális hatások különböző típusait mutatják. Továbbá, néhány esetben ugyanazt a pénzügyi kockázatot kifejezheti két vagy több mutató is. Például, amikor a kormányzat garanciát vállal a kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezet kötelezettségére, a potenciális kockázatokat mind a *garanciák*, mind a *kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek kötelezettségei* vonatkozásában megadott adatok mutatják. Ezért a potenciális hatás túlbecslését eredményezheti, ha az állami költségvetést érintő teljes kockázat értékelése a mutatók összeadásával történik.

2.3.1. Állami garanciák

Az Eurostat információkat gyűjt a kormányzat által nyújtott garanciák kintlévő összegéről. A jelentéstétel csak a kormányzati szektoron kívülként besorolt egységek számára biztosított garanciákra vonatkozik. Rendelkezésre áll az alszektorok szerinti bontás, mely azonban nem tartalmazza a társadalombiztosítási alapokat, ugyanis ez a legtöbb tagállam tekintetében nem releváns. Az adatokat névértéken szolgáltatják.

Az adatok az egyszeri és a szabványosított garanciákat is lefedik. Az egyszeri garancia meghatározása szerint egyedi, és a kezesek nem tudják megbízhatóan megbecsülni a lehívások kockázatát. Az egyszeri garanciák hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokhoz (pl. hitelekhez, kötvényekhez) kapcsolódnak. Az adatok arra a teljes adósságállományra vonatkoznak, amelyre a kormányzati egységek garanciát vállaltak vonatkoznak, ugyanakkor nem tartalmazzák azokat az adósságokat, amelyeket a kormányzat – az ESA 2010 számlákban rögzítettek szerint – már átvállalt. A közösségi vállalatok és a pénzügyi vállalatok számára nyújtott egyszeri garanciák esetében további bontás áll rendelkezésre.

A szabványosított garanciákat tömegesen bocsátják ki, és rendszerint meglehetősen kis összegekre, azonos feltételekkel nyújtják. Azt nem lehet pontosan megbecsülni, hogy mekkora a kockázata az egyes hitelek nemteljesítésének, de azt meg lehet becsülni, hogy sok ilyen hitelből mennyinél következik be nemteljesítés. Példa erre a

jelzáloghitel-garancia, a diákhitel-garancia, stb. A szabványosított garanciákra vonatkozó adatok az említett eszköz által lefedett teljes eszközállományra vonatkoznak.

2.3.2. *Mérlegen kívüli PPP-k*

A kormányzati mérlegen kívüli köz- és magánszféra közötti partnerség (PPP)⁸ azt jelenti, hogy az eszközöket nem a kormányzat gazdasági tulajdonának tekintik, és a bruttó állóeszköz-felhalmozás felmerülése időpontjában nem kormányzati kiadásként kerül rögzítésre.

Az Eurostat a mérlegen kívüli fennálló kötelezettségek teljes állományáról gyűjt adatokat. Ezeket a kötelezettségeket a kiigazított tőkeértéken kell kimutatni. Ez megfelel a szerződésben meghatározott, kiindulási tőkeértéknek, amely idővel fokozatosan csökken a „gazdasági értékcsökkenés” becsült vagy tényleges adatok alapján számított összegével. A kiigazított tőkeérték tükrözi az eszköz folyó értékét a jelentéstétel idején. Az összeg a bruttó állóeszköz-felhalmozás és az eladósodottságra kifejtett hatás becsült összege, amennyiben a kormánynak kell átvennie az eszközöket a szerződés futamideje alatt. Az adatgyűjtés a kormányzati szektorra és annak valamennyi alszektorára vonatkozik, és az adatokat névértéken kell jelenteni.

2.3.3. *A kormányzati szektor nemteljesítő hitelei*

Az adatgyűjtés a kormányzati szektor által biztosított nemteljesítő hitelek (kormányzati eszközök) állományát érinti. Egy hitel akkor minősül nemteljesítőnek, ha a kamatok vagy a tőketörlesztés legalább 90 napos késedelmet szenved, vagy ha a 90 napra vagy ennél hosszabb időszakra esedékes kamatot tőkésítették, refinanszírozták vagy megállapodás alapján a megfizetését elhalasztották, vagy ha a törlesztés ugyan 90 napnál kevesebb ideje esedékes, de alapos okból (például, mert az adós csődelfáradt kezdeményez) megkérdőjelezhető, hogy a fizetést teljes körűen teljesítik-e majd. Az adatokat névértéken szolgáltatják. A kormányzati szektorra vonatkozó konszolidált számadatokat és az alszektorokra vonatkozó részletes adatokat bocsátják rendelkezésre.

2.3.4. *A kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek (közösségi vállalatok) kötelezettségei*

A kormányzat által irányított szervezetek olyan egységek, amelyek általános célkitűzéseit vagy programját a kormányzat határozza meg (ESA 2010, A. melléklet, 20.18. bekezdés)⁹. A kormányzat által irányított ilyen szervezeteket (közösségi vállalatokat) – legtöbb esetben piaci egységként tanúsított magatartásuk miatt – a kormányzati szektoron kívülként sorolják be.

A kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek (közösségi vállalatok) kötelezettségeit a fennálló kötelezettségek év végén, általában a vállalat üzleti számlái alapján kimutatott állományaként határozzák meg. A tagállamok maguk dönthetik el, hogy melyik fogalmat alkalmazzák a jelentéstétel során: az üzleti számlák (amely a társaság pénzügyi kimutatásaiban szereplő összes

⁸ A köz- és magánszféra közötti partnerségek (PPP-k) alatt az ESA 2010 A. mellékletének 20.276 bekezdése szerinti fogalom értendő, amelyet az Eurostat államháztartási hiányról és államadósságról szóló kézikönyvének ([the Eurostat Manual on Government Deficit and Debt](#)) VI.4. része tovább részletez.

⁹ A kormányzati irányítás fennállásának megállapításához több mutatót kell figyelembe venni (az egyes kritériumokra vonatkozó részleteket az ESA 2010 A. mellékletének 20.309. bekezdése határozza meg).

kötelezettséget magában foglalja) vagy a nemzeti számlák fogalmát (amely nem foglalja magában az egyéb kötelezettségeket). A maastrichti adóssággal kapcsolatos kötelezettségekre vonatkozó adatokat szintén fel lehet tüntetni a jelentésben, amennyiben rendelkezésre állnak.

Az adatok azokra a kormányzat által irányított egységekre vonatkoznak, amelyek a GDP 0,01 %-ánál magasabb összegű kötelezettségeket jelentettek, és az ESA 2010 szerint a „nem pénzügyi vállalatok”, a „pénzügyi vállalatok”, illetve a „külföld” szektorba tartoznak. Az adatközlés az egyes egységek, nem pedig az összevont pénzügyi beszámolók vonatkozásában történik.

Az adatok a pénzügyi tevékenységekben részt vevő egységek kötelezettségei¹⁰ és az egyéb tevékenységekben részt vevő egységek, közöttük a veszteséges nem pénzügyi egységek kötelezettségei szerinti bontásban szerepelnek. Az adatokból a kormányzat ellenőrző alszektora tekintetében is levonhatók következtetések.

¹⁰ A pénzügyi tevékenységekben részt vevő egységek kötelezettségei a következő NACE-kategóriákat foglalják magukban: (64) Pénzügyi közvetítés, kivéve központi bank, (65) Biztosítási tevékenységek, (66) Egyéb pénzügyi kiegészítő tevékenység.

3. AZ EUROSTAT FELTÉTELES KÖTELEZETTSÉGEKRE VONATKOZÓ ADATGYŰJTÉSÉNEK EREDMÉNYEI

Az első adatátvitelre 2014 decemberében került sor, azóta a rendszeres adatgyűjtés évente történik. Az Eurostat szisztematikusan nyomon követte a tagállamok igazodását a munkacsoport iránymutatásához, kiemelt javításra szoruló területeket és bátorította a tagállamokat az adatok minőségének javítására. A lenti bekezdések a teljesség és a lefedettség szerinti helyzetet mutatják a 2017. évi adatgyűjtés eredményeinek figyelembe vételével.

A 2017. december végében megállapított határidő környékén valamennyi tagállam benyújtotta az Eurostatnak a „Feltételes kötelezettségekre és potenciális kötelezettségekre vonatkozó kiegészítést”. 2018. január 29-én az Eurostat az adatbázisában közzétette a vonatkozó számokat¹¹ nemzeti fizetőeszközben (millió egységben) és a GDP százalékában¹², a vonatkozó metaadatokkal és országspecifikus lábjegyzetekkel együtt¹³. Egy kapcsolódó sajtóközlemény¹⁴ is kibocsátásra került. A főbb eredményeket e jelentés 1. melléklete tartalmazza.

3.1. Az adatok teljessége és lefedettsége

Valamennyi tagállam kitöltötte és benyújtotta a feltételes kötelezettségekre és potenciális kötelezettségekre vonatkozó kiegészítést (Supplement on contingent liabilities and potential obligations), és megválaszolta a kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetekről szóló kérdőívet (Questionnaire on government controlled entities classified outside general government). Az adatok teljessége mutatónként és tagállamonként változó képet mutat.

3.1.1. Állami garanciák

Az állami garanciák összességére vonatkozó számadatokat a kormányzati szektor esetében valamennyi tagállam benyújtotta a 2013–2016 közötti, kötelező időszak vonatkozásában. A tagállamok többségét illetően az adatok teljessége és lefedettsége jó. Három tagállam – Görögország, Franciaország és Olaszország – esetében azonban javítani kell a helyi önkormányzati alszektorra vonatkozó adatok rendelkezésre állását és teljességét.

A Cseh Köztársaság esetében a kormányzati szektor vállalataira vonatkozó adatok nem teljesek, jóllehet az adatok lefedik az összes jelentős szervezetet. Magyarország esetében teljesek a központi kormányzatra és a helyi önkormányzatokra, valamint az átsorolt, állami tulajdonú nagyvállalatokra vonatkozó adatok, azonban nem került sor adatgyűjtésre a nemrég átsorolt állami garancialapoktól és az átsorolt, állami vagy helyi önkormányzati tulajdonú kisvállalatoktól és nonprofit intézményektől a nyújtott garanciákra vonatkozóan, továbbá nincs terv az átsorolt, kis méretű egységektől történő adminisztratív vagy statisztikai adatgyűjtésre sem. Finnország esetében a helyi önkormányzatokra vonatkozó adatok nem teljes mértékben konszolidáltak.

¹¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/data/database>

¹² A mutatók kiszámításához azokat a GDP-adatokat vették figyelembe, amelyeket a 2017 októberében lefolytatott túlzotthiány-eljárással kapcsolatos jelentéshez bocsátottak rendelkezésre.

¹³ http://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/gov_cl_esms.htm és <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/6611302/Contingent-Liabilities-Footnotes.pdf>

¹⁴ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8624398/2-29012018-AP-EN.pdf/ee504046-6ccc-4b79-8dfb-7a5e1d38328f>

Néhány tagállam (Dánia, Horvátország és Lengyelország) esetében nem állnak rendelkezésre adatok a helyi önkormányzatok szabványosított garanciáira vonatkozóan; ezen összegek azonban előreláthatólag nem lesznek számottevőek a garanciák teljes szintjére nézve.

3.1.2. *Mérlegen kívüli PPP-k*

Valamennyi tagállam szolgáltatott adatokat a mérlegen kívüli PPP-kre vonatkozóan a 2013–2016 közötti, kötelező időszak tekintetében. A tagállamok többsége esetében az adatok teljessége és lefedettsége jó. Szlovénia és az Egyesült Királyság esetében javításra van szükség, mert nem állnak rendelkezésre adatok a helyi önkormányzatokra vonatkozóan. Az összegek azonban előreláthatólag nem lesznek számottevőek. Finnország esetében előfordulhat, hogy a helyi önkormányzatra vonatkozó adatok lefedettsége nem teljes.

3.1.3. *Nemteljesítő hitelek*

Továbbra is számottevő javításra szorul a nemteljesítő hitelekre vonatkozó adatok teljessége és lefedettsége. 24 tagállam szolgáltatott adatokat a 2013–2016 közötti, kötelező időszakra vonatkozóan. Négy tagállam – Belgium, Franciaország, Horvátország és Ciprus – továbbra sem szolgáltat információt a kormányzati szektor nemteljesítő hiteleire vonatkozóan.

Emellett az adatok lefedettsége nem teljes Olaszország, Portugália és Finnország esetében. Görögország esetében az adatok nem fedik le a társadalombiztosítási szektort, míg Spanyolország és az Egyesült Királyság esetében nem teljes a helyi önkormányzatokra vonatkozó adatok lefedettsége, az összegek azonban előreláthatólag nem lesznek számottevőek.

3.1.4. *A kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek kötelezettségei*

Valamennyi tagállam megválaszolta a kormányzat által irányított szervezetekről szóló Eurostat-kérdőívet, amely a kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek kötelezettségeire vonatkozó adatsor kiszámításának alapja. A legtöbb tagállam esetében az adatok a 2016. évre vonatkoznak, kivéve a Cseh Köztársaságot, Franciaországot, Németországot, Ausztriát, és részben Olaszországot és Máltát, ahol az adatok a 2015. évre vonatkoznak. A tagállamok többsége teljes adatokat nyújtott be a kormányzati szektor valamennyi irányítást gyakorló alszektorára kiterjedően, azonban néhány esetben még javításokra van szükség.

Franciaország és Írország tekintetében a lefedettség nem teljes a helyi önkormányzatra vonatkozó adatokat illetően. Görögország és Belgium esetében az adatok között nem szerepel néhány kisebb, kormányzat által irányított egység, az összegek azonban előreláthatólag nem lesznek számottevőek. Lengyelország esetében az adatok nem terjednek ki a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató egységekre.

3.2. **Az adatok összehasonlíthatósága**

A kormányzat feltételes kötelezettségeire vonatkozó adatok országspecifikusak, és szorosan kapcsolódnak az adott tagállam gazdasági, pénzügyi és jogi struktúrájához. Ezen adatgyűjtés során jelentősen javult az adatok lefedettsége és teljessége. Ugyanakkor, amint azt fentebb leírtuk és a tagállami adatok mellett közzétett lábjegyzetekben is jeleztük, az adatok lefedettsége még mindig nem teljes néhány tagállam esetében.

Általánosságban véve az állami garanciák, a nemteljesítő hitelek és a mérlegen kívüli PPP-k esetében az adatok összehasonlíthatósága kielégítő, míg a közösségi vállalatok kötelezettségei esetében korlátozott.

E mutató esetében a tagállami adatok elemzése során az adatok lefedettségével kapcsolatos kérdések mellett további szempontokat is figyelembe kell venni. Először is, a közösségi vállalatok kötelezettségvállalásaira vonatkozó adatok nem konszolidált adatok, ami azt jelenti, hogy ezen egységek kötelezettségeinek egy része esetleg más, ugyanazon vállalatcsoporton belüli szervezetekkel szemben áll fenn és a jelentett adatokból ezek az összegek nem állapíthatók meg. Másrészt, az adatgyűjtés csak kötelezettségekre vonatkozik, anélkül, hogy szerepelnének a velük szemben álló eszközök. Ez a szempont különösen fontos szerepet játszik a pénzügyi intézmények esetében, mert általában jelentős összegű eszközökkel és kötelezettségekkel is rendelkeznek. Továbbá, más tagállamokkal összevetve, néhány tagállamban több, kormányzat által irányított és pénzügyi szolgáltatásokat végző szervezet működik, ezért ezek a tagállamok nagyobb kötelezettségekről számolnak be, szemben azokkal a tagállamokkal, ahol egyáltalán nem, vagy csak kis számban léteznek ilyen szervezetek. Továbbá, néhány tagállam esetében a pénzügyi intézmények által jelentett kötelezettségek nagy részét a háztartások, illetve egyéb magánjogi vagy közjogi szervezetek állami bankoknál lekötött betétei teszik ki.

Megemlítendő továbbá az is, hogy a közösségi vállalatok kötelezettségeinek összeállításakor a tagállamok választhattak, hogy melyik fogalmat használják a jelentéstételhez: az üzleti számlák vagy a nemzeti számlák fogalmát. Az üzleti számlák definíciója alapján a tagállamoknak figyelembe kellett venniük a vállalkozás pénzügyi kimutatásaiban szereplő összes kötelezettséget, azokat is, amelyek az „egyéb kötelezettségek” tételhez tartoznak. A tagállamok többsége e megközelítés szerint jelentette a kötelezettségeket. Mindazonáltal néhány tagállam (Spanyolország, Belgium, Hollandia és Szlovákia) maastrichti kötelezettségeket, nevezetesen (az ESA 2010 meghatározás szerinti) készpénzzel és betétekkel, hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokkal és kölcsönökkel kapcsolatos kötelezettségekre vonatkozó adatokat jelentett, az „egyéb kötelezettségek” tétel nélkül.

4. AZ EUROSTAT EGYÉB ADATGYŰJTÉSEI

4.1. A pénzügyi szektor felé fennálló, a kormányzati szektoron belüli feltételes kötelezettségek

Az Eurostat 2009 októbere óta rendszeresen (évente kétszer, minden túlzotthiány-eljárással kapcsolatos adatközlés keretében¹⁵) információkat gyűjt a kormányzati szektoron belüli feltételes kötelezettségekről „A pénzügyi intézmények támogatását célzó kormányzati beavatkozások jelentését szolgáló kiegészítő táblázatok”¹⁶ révén. A táblázat a pénzügyi intézményeknek nyújtott támogatások kormányzati hiányra és

¹⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit-procedure/edp-notification-tables>

¹⁶ A „kiegészítő táblázattal” a pénzügyi intézmények és piacok pénzügyi válság alatti támogatását célzó állami intézkedések statisztikai számbavételéről szóló, 2009. július 15-i Eurostat-határozat óta gyűjtenek adatokat. Lásd még „Az Eurostat pénzügyi intézményeket támogatását célzó kormányzati beavatkozások jelentését szolgáló kiegészítő táblázata: Háttéranyag (2018. április) című dokumentumot <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/1015035/8441002/Background-note-on-gov-interventions-Apr-2018.pdf/54c5e531-688b-427b-80a1-46e471f3a54b>

államadósságra gyakorolt tényleges és potenciális hatására vonatkozóan nyújt adatokat.

Az egyes uniós tagállamoknak a pénzügyi szektorhoz kapcsolódó, kormányzati feltételes kötelezettségeire vonatkozó információk megtalálhatók az Eurostat honlapján¹⁷, többek között abban az összefoglaló táblázatban, amely az EU egészére és az euróövezetre vonatkozó összesített adatokat tartalmazza a 2007–2017 közötti időszakra vonatkozóan.

4.2. Az Eurostat egyéb adatforrásai

Az Eurostat immáron több mint tíz éve az állami garanciákról és a mérlegen kívüli PPP-kről is gyűjt adatokat a túlzotthiány-eljárásról szóló kérdőív (nem nyilvános) táblázatai segítségével, amelyeket a túlzotthiány-eljárásban teljesítendő adatszolgáltatással együtt nyújtanak be. Az összegyűjtött információkat az Eurostat nem közzétételre szánja, hanem saját, túlzotthiány-adatszolgáltatásra vonatkozó belső minőségbiztosításának céljaira használja fel. Emellett „az államadósság struktúrájáról szóló éves kérdőív” keretében is gyűjt összesített adatokat az állami garanciákra vonatkozóan – ennek eredményeit az Eurostat körülbélül a referencia-időszakot követő T+6 hónap elteltével teszi közzé a honlapján¹⁸.

5. KÖVETKEZTETÉSEK

A 2011/85/EU tanácsi irányelvvel összefüggésben a feltételes kötelezettségekre vonatkozó adatgyűjtés eredményeként bővült a kormányzati szektor implicit kötelezettségeire vonatkozóan rendelkezésre álló információk köre. Az irányelv végrehajtása előtt az Eurostat csak részleges és főként nem nyilvános adatokat gyűjtött a garanciákról és a mérlegen kívüli PPP-kről. A munkacsoport jelentése következtében a tagállamok megkezdték a releváns információk harmonizált és átfogó módon történő közzétételét nemzeti szinten és azokat az Eurostat rendelkezésére bocsátják. A 2014. évi első adatgyűjtés óta több tagállam felülvizsgálta az adatokat és revíziókat végzett a munkacsoport iránymutatásának való jobb megfelelés céljából. Ebben a szakaszban a tagállamok túlnyomó többsége esetében teljes és jól lefedett adatok állnak rendelkezésre a legtöbb mutatóhoz. Az Eurostat nagyra értékeli a tagállamok által tett erőfeszítéseket és üdvözli az elért eredményeket.

A fentebb ismertetettek alapján azonban néhány esetben az adatok még nem teljesek. Különösen a nemteljesítő hitelekre és a kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetekre vonatkozó adatok tekintetében van még szükség előrelépésre. Az Eurostat folytatni fogja a tagállamokkal való együttműködést az említett mutatókra vonatkozó információk teljességét illetően.

Emellett a kísérő metaadatok rendelkezésre állását is tovább lehetne javítani annak érdekében, hogy a felhasználók pontosabban megismerhessék az adatok nemzeti sajátosságait, a revíziókat és az egyik évről a másikra bekövetkező változásokat. A jelenleg használt metaadatsablon kibővítésének lehetősége mérlegelésre kerül a jövőbeli adatgyűjtések összefüggésében.

Záró következtetésként megállapítható, hogy míg a feltételes kötelezettségek a statisztika kihívásokkal teli területe, jelentős előrelépések történtek az elmúlt

¹⁷<http://ec.europa.eu/eurostat/web/government-finance-statistics/excessive-deficit/supplementary-tables-financial-crisis>

¹⁸ Lásd <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, collection gov_dd_sgd.

években. Az új adatgyűjtés előrelépést jelent az uniós államháztartások fokozott átláthatósága felé, mert átfogóbb képet ad az uniós tagállamok pénzügyi helyzetéről. Fontos eredményt jelent a kormányzati feltételes kötelezettségekre vonatkozó, harmonizált és összehasonlítható adatok rendelkezésre állása, ami az EU-t nemzetközi viszonylatban élenjáróvá teszi ezen a területen.

1. melléklet – A kormányzati szektor feltételes kötelezettségei és a nemteljesítő hitelek az uniós tagállamokban összesítve, 2016 (a GDP %-ában)

	Állami garanciák			A mérlegen kívüli PPP-khez kapcsolódó kötelezettségek	A kormányzat által irányított, nem a kormányzati szektorba sorolt szervezetek kötelezettségei			Nemteljesítő hitelek (kormányzati eszközök)
	Egyszeri	Szabványosított	Összesen		Pénzügyi tevékenységekben részt vevő szervezetek	Egyéb tevékenységekben részt vevő szervezetek	Összesen	
Belgium	10,3	0,6	10,9	0,1	38,0	13,7	51,7	:
Bulgária	0,4	0,1	0,5	0,0	5,0	8,1	13,1	0,1
Cseh Köztársaság	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0	10,7	10,8	1,4
Dánia	9,9	0,0	9,9	0,2	10,9	18,2	29,1	0,3
Németország	14,3	0,0	14,3	0,0	96,4	4,3	100,7	0,1
Észtország	0,0	1,5	1,5	0,1	0,2	13,3	13,5	0,0
Írország	1,9	0,0	1,9	0,7	36,4	6,4	42,8	0,8
Görögország	6,1	0,0	6,1	0,1	136,1	8,1	144,2	0,2
Spanyolország	7,7	0,0	7,7	0,3	22,7	3,0	25,7	0,2
Franciaország	3,0	2,2	5,2	0,0	42,8	19,2	62,0	:
Horvátország	2,6	0,0	2,6	0,1	5,2	5,2	10,4	:
Olaszország	1,2	1,2	2,4	0,0	29,3	22,6	51,9	0,0
Ciprus	9,1	0,3	9,4	0,8	76,2	13,6	89,8	:
Lettország	0,9	0,5	1,5	0,0	-	20,7	20,7	0,2
Litvánia	0,2	0,7	0,9	0,0	0,1	5,8	5,9	0,1
Luxemburg	12,0	0,9	12,9	0,0	74,4	7,1	81,5	0,0
Magyarország	7,9	0,2	8,1	1,7	9,3	5,0	14,3	0,0
Málta	14,1	0,0	14,1	0,1	3,2	16,2	19,4	0,0
Hollandia	3,3	0,4	3,7	0,4	88,3	15,6	103,9	0,0
Ausztria	20,5	0,0	20,5	0,1	14,6	13,4	28,0	1,1
Lengyelország	6,5	0,7	7,1	0,0	21,9	12,8	34,7	0,3
Portugália	5,6	0,0	5,6	3,2	62,4	3,9	66,2	1,5
Románia	0,4	1,9	2,2	0,0	3,9	3,5	7,4	0,0
Szlovénia	9,6	0,0	9,6	0,0	40,1	18,2	58,2	5,9
Szlovákia	0,0	0,0	0,0	3,1	0,3	1,0	1,3	0,1
Finnország	27,0	1,1	28,0	0,0	20,5	22,2	42,7	0,1
Svédország	10,5	0,0	10,5	0,0	19,4	24,4	43,8	0,7

Egyesült Királyság	8,3	0,1	8,3	1,5	37,6	5,4	42,9	0,0
-------------------------------	-----	-----	------------	------------	------	-----	-------------	------------

'-' nincs adat; '-' nem alkalmazandó